



**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Questio 2. An eo modo quo ager esse dicitur mu[n]dus, inimicus Diabolus,
ita etiam de Eucharistia sit intelligendum. Hoc est corpus meum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

tor est eius, quod nobis est iniustitia, illi vero nullatenus est.]

in nobis
iniustitia
est.

Hæc omnia pugnant cum natura Patrisfamilias, multoque magis cum natura Dei. Non enim Deus potest seminare, aut decernere, ut seminetur semen malum. Finis enim malus est: quem bonus propositum habere non potest. Nec dici potest, ideo seminare, ut exurat, creasse ut perdat, ad suæ iustitiæ demonstrationem; Nam iustitiæ contrarium est, quam maxime, ideo facere malum inuitabili voluntate, irresistibili potentia, ut sit quem perdas. Non enim simplex malum est, non modo bonum perdere, sed ideo facere malum ut perdas.

VERSUS 38.

Ager autem est mundus. Bonum vero semen, hi sunt filij regni. Zizania autem, filij sunt nequam.

QVÆSTIO I.

Quis ager?

Ecclesia est
vniuersa-
lis.

§. 1. Non sola Iudæa semen acceptura erat, sed totus mundus: ne Apostoli putarent, vno angulo labores suos includendos esse, sed campum industriæ suæ esse totum mundum. Gentibus enim gratia Dei communicata est. Vera igitur non erat Ecclesia solius Africæ paucis terminata partibus, cum totum mundum Christus in fundo suo computet. Nunc etiam idem maiore euidencia veritatis, ideo minore excusatione errorum contra Sectarios contorquemus. Vno in angulo, vno in oppido, se continet aliqua portio Lutherianorum, aliqua sectiuncula Calvinianorum, & totum agrum Dominicum condemnant. Qui igitur à Christianismo per totum mundum spatio dissentiant, Christi promissiones elidunt, audiant Augustinum Serm. de verb. Dom. *Christus semen suum per totum mundum spargit, ergo in toto, non in sola Africa Ecclesiam colligit.* Cum vero Aretius agrum dicat Ecclesiam, necesse est, ut toto mundo diffusam concedat, qui vero per Synecdochen totum pro parte ponit, non intelligunt; Deum promississe fore, ut cultura & sementis toto mudo spargatur. Apud Irenæum ager vocatur *saeculum*, hoc est, homines qui in hoc sæculo versantur. l. 4. cap. 78. Vide Epistol. Cypriani contra Nouatianos, & Augustini contra Donatistas, qui ex eorum singularitate, & ab vniuerso corpore, facta separatione, eos schismaticos, & hæreticos probant.

Ecclesia to-
ro orbe
sparsa.

QVÆSTIO II.

An eo modo, quo ager dicitur esse mundus, inimicus, diabolus, ita etiam de Eucharistia sit intelligendum. Hoc est corpus meum?

Ex para-
bola ha-
bita-
tum ad sa-
cramen-
ta trans-
ferunt.

§. 1. Ita Beza, Piscator, alii contendunt. [Est para-
bola ha-
bita-
tum ad sa-
cramen-
ta trans-
ferunt.] Id est, significat mundum, in hac videlicet pa-
retici tro-
pos ad sa-
cramen-
ta trans-
ferunt. Sic etiam quum Symbola tum baptismi, tum Cœnæ Domini, signa sint earum rerum, quibus significantis adhibentur, simili meronymia dictum-
tur id esse, quod significant, quod qui negant, me-
ram perniciam ostendunt. Sed hoc in sacramen-
tali meronymia non est omittendum, non esse nu-
dam sacramentalem significationem, sicut in istis &
similibus parabolis: sed quod verbo promittitur, &

symbolis significatur, vere quoque à Deo præberi si-
de sumendum.]

Respondeo argumenti vim nullam esse. Quam enim alio quo in loco est pro significat poneretur, non tamen ad alia loca transferri illud potest, nam à singulari ad singulare ratiocinari puerile est. Pari enim modo concludam Corpus Christi non esse verum corpus. Nam 1. Corinth. cap. 12. v. 27. dicitur: *Estis corpus Christi*, certe non verum, propriumque corpus; ergo pariter cum dicitur: *Hoc significat meum corpus*, non est corpus proprie, sed tropice intelligendum. Cur enim sequitur: *Ideo est in Eucharisticis verbis tropice intelligendum*, quia hic tropice accipitur? Non corpus eodem modo, quia alibi sic accipitur.

Respondeo 2. Magnum documentum esse, quo ostendatur diuersa ratio. Hoc loco Christus parabolam ex professo exponit; ideo constat, parabolam esse locutionem. At in definitionibus & præsertim Testamento, proprietate sermonis certas facere oportuit, quid daret abiturus, nec enim figuras, sed res ipsas dedit. Iam olim figurarum emblemata transierunt, veritatis solidum corpus nobis contraditum est. Quod si tam breui sermone discellus locus est tropice Dominus, quid habent, quod obiciant vetustis hereticis, & Machomedistis Christi mortem negantibus? Crucem enim & omnia Passionis mysteria poterant tropice interpretari, & tunc Calviniani verbum *Est*, at sane olim fecerunt, qui Christum crucifixum negabant, Simonem Cyrenæum eius loco substitutum esse blasphemabant. Si monem autem fuisse typum Christi crucifixi. Itaque Christum non nisi Metaphoricè fuisse crucifixum. Imo quid respondebunt Valentinus, qui Christi non nisi Metaphoricum corpus concedit? Epiph. hæres. 31. Augustin. 11. Itaque illa consensanea sunt præsentium tropis. Vide Staphil. l. 1. de concordia discip. Lutheri de Suenckfeldio. Colh. l. 1. de erroribus Monasteriensium. Anabaptist. à qua hæresi nec Andreas Musculus immunis; non enim tropi fingendi sunt, ubi est aperta dogmatis definitionis. Si igitur pro arbitrio tropum statuitis in Christi verbis. Si Lango creditis, & eius magistro, à quo erare didicit, potius quam omni retro antiquitati. Si Valentinus Crotoaldus tantum valet, ut ex eo Iulianum (in 2. Apol.) Græcas literas docere Langus coheretur, cur non eadem audacia corpus ipsum conuellunt? Nec est, quod Caluini censuram metuant; ille de resurrectione cum dubitet, de morte etiam, de adeoque eorum veritate dubitare discipulis permittet. Resurrectionem ipsi visam incredibilem constat ex Epistola Farelli, quæ in Epistolis Caluini 77. Quod res tibi incredibilis videtur, ait, huius carnis resurrectionem, nihil mirum. Quod autem hac ratione permotus sufficere statuis, si credas nouis corporibus aliquando nos esse induentes, hoc à Scriptura doctrina alienum est.

Vnde illa hæresis, nisi quia resurrectionem Metaphoricam arbitrabatur, & animam potius in aliam carnem esse migrationem, adeoque per resurrectionem & cur eum articulum tropis inuenerit? Si Piscatorem audimus, quia cum dicitur: *Ager est mundus*, tropus est, ergo & cum dicitur: *Hoc est corpus meum*, Tropus. Curigitur non eodem modo, si non liberet resurrectionem credere, obicienti scripturam; *Christus resurrexit. & nos resurgemus*, respondebo tropus est. Verum hæc omnia sunt à somnio Zvinglii decantatissimo. de quo vide Schlusfeld. l. 1. de doctrina Calviniana. pag. 76. ante vero Smidelinus ostendit contra Grynæum. Wittenb. in confutatione orthodoxi consensus. Et clarissime demonstrat Grotius noster in disputatione de somno Zvinglii.